

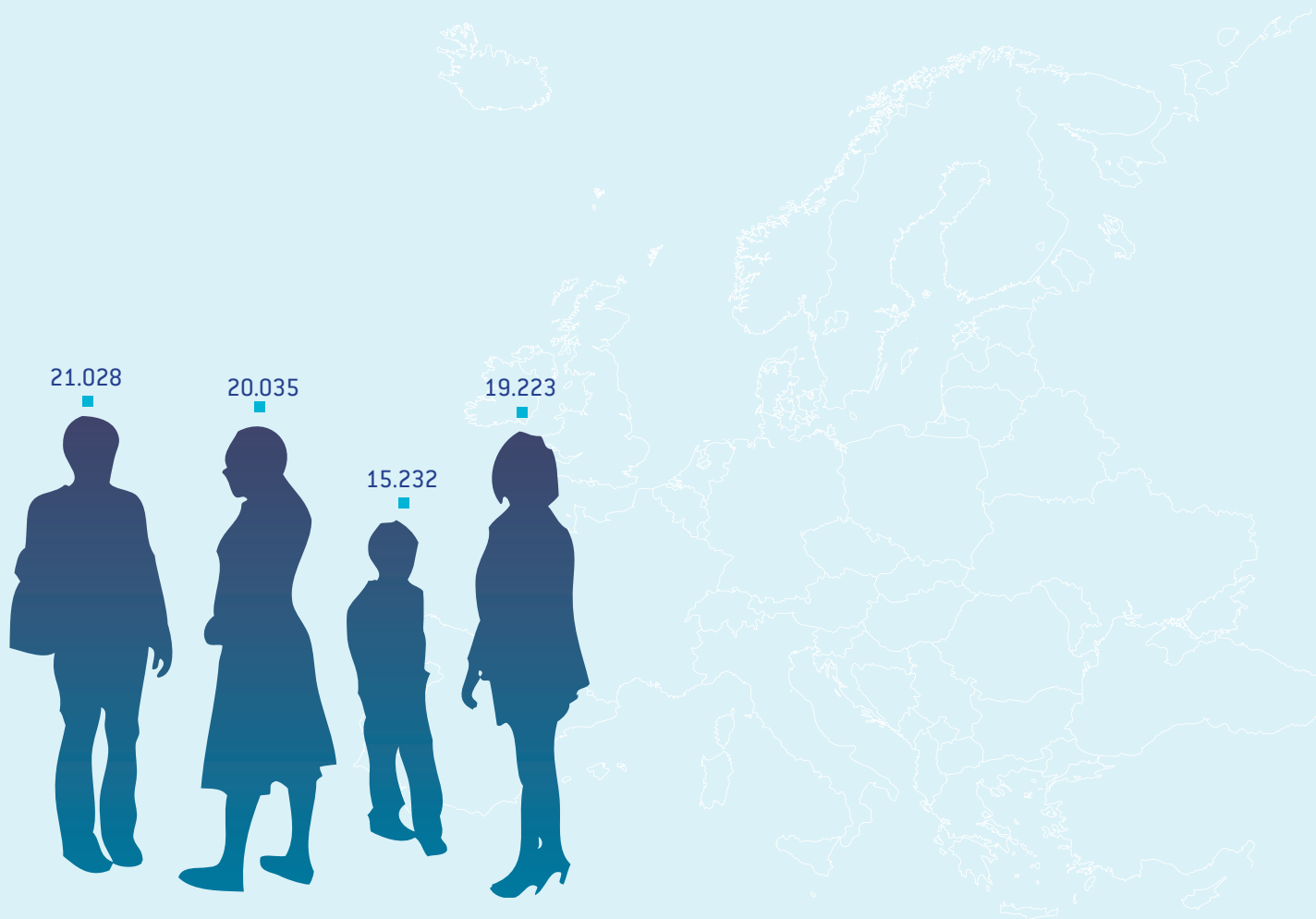
AGJENCIA E STATISTIKAVE TË KOSOVËS
AGENCIJA ZA STATISTIKE KOSOVA
KOSOVO AGENCY OF STATISTICS

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria e Kosovës - Vlada Kosova - Government of Kosovo
Zyra e Kryeministrit - Ured Premijera
Office of the Prime Minister

PROCENA

Stanovništvo Kosova 2011

PROCENA Stanovništvo Kosova 2011

Predgovor

Procena broja stanovništva je neophodnost, praksa i standard koje je potrebno sprovesti svake godine od strane zvaničnih institucija za statistiku jedne zemlje.

Ovo je zbog činjenice da se u periodu između dva popisa (desetogodišnji period) dešavaju izrazite promene stanovništva jedne zemlje, opštine ili naselja.

Agencija za Statistiku Kosova je (ASK) svake godine vršila procenu broja stanovništva na nivou zemlje te je nakon toga ovu cifru upotrebljavala kao osnovni indikator za analize kao i za ostala planiranja.

Godišnji statistički podaci o stanovništvu (demografija) su osnova za studije i određivanje jednog širokog opsega analiza posebno onih od posebne važnosti za određena socijalna i ekonomska pitanja na određenim nivoima: opštinskom, nacionalnom i regionalnom.

Statistike o stanovništvu su zajednički važan imenitelj i pokazatelj za donosiocje odluka, analitičare, istraživače i razne korisnike podataka.

Podaci o stanovništvu predstavljaju suštinsku komponentu za procenu nacionalnih pokazatelja, zaposlenja i ostalih socio-ekonomskih pitanja.

Dakle, za sve korisnike podataka, ovo su poslednji zvanični podaci procene broja stanovništva na Kosovu

na nivou opština za 2011. godinu. Naredna procena (za 2012. godinu) će biti izvršena do sredine 2013. godine.

Izvršni direktor Agencije statistike Kosova

G. Isa Krasniqi

Tabela sadržaja

PREDGOVOR	6
UVOD	6
Za korisnike podataka	6
Referentni period.....	7
Osnova za procenu stanovništva	7
Metodološki pregled	7
Izvori podataka.....	8
POGLAVLJE 1	12
Popis stanovništva 2011	12
Ažuriranje 2009	12
Vremenski period	12
Pokrivenost	12
Cilj projekta.....	12
Metodologija za sakupljanje podataka.....	13
Kvalitet ažuriranja podataka 2009	14
Stanovništvo	14
Porodična domaćinstva	15
Zaključci	16
POGLAVLJE 2	18
Procena za opštine: Leposavić, Zubin Potok, Zvečan i severni deo Mitrovice	18
Porodična domaćinstva	18
Stanovništvo	20
Kvalitet podataka	20
Poređenje podataka	21
Demografski podaci	23
Podaci o popisu stanovništva / 1948-1991.....	24
Raseljenje stanovništva	25
POGLAVLJE 3	28
Kretanje stanovništva, 1. april – 31. decembar 2011.....	28
Prirodni priraštaj.....	28
Kvalitet podataka	28
Ostalo kretanje stanovništva (migracije).....	31
Emigracija i imigracija.....	31
Unutrašnja emigracija i imigracija	32
Spoljna emigracija i imigracija	34
Spoljna emigracija	34
Spoljna imigracija	35

UVOD

Za korisnike podataka

Do pretposljednog službenog popisa stanovništva, koji je izvršen 1981. godine, stanovništva koje je radilo i živelo neko vreme van Kosova, koje je nazvano „Stanovništvo koje se privremeno nalazi van zemlje“, smatrano je kao stanovništvo odgovarajuće zemlje. Zbog toga su ranije procene broja stanovnika obuhvatale i broj nestalnih stanovnika (do 2011. godine).

Nakon usvajanja osnovnih zakona o statistici (dva zakona): Zakon o Popisu stanovništva, porodičnih domaćinstava i stanova (Zakon br. 03/L-237) kao i zakon o Službenim Statistikama Republike Kosovo (Zakon br. 04/L-036), koji su usvojeni tokom 2010-2011. godine kao i izmena definicija o stanovništvu stalnog stanovanja ili rezidentnom stanovništvu jedne zemlje¹ kao i preporuka UNSD² i EUROSTAT-a³ u poređenju sa ranijim popisima stanovništva 1948, 1953, 1961, 1971 i 1981, ASK je u ovom izveštaju izvršila procenu broja rezidentnih stanovnika poštujući zakone koji su na snazi.

Iako Kosovo nije deo Evropske unije (EU), kao i ostale zemlje kandidati i zemlje koje su potencijalni kandidati i Kosovo svake godine dostavlja (šalje) demografske podatke EUROSTAT-u poštujući predviđene kriterijume i vremenske rokove. Prema predlogu Uredbe Evropskog Parlamenta⁴ (*Regulation of the European Parliament and of the Council on European statistics on demography*) člana 4, države trebaju dostavljati podatke EUROSTAT-u najkasnije 8 meseci nakon svake kalendarske godine. Takođe, prema članu 5 referentni datum treba biti ponoć 31. decembar kalendarske godine.

Pošto je ovo prva procena broja stanovništva koja se vrši na opštinskom nivou, u donjem delu su data objašnjenja za korisnike podataka o: metodologiji, kvalitetu podataka, usaglašavanju, ispravkama nedoslednosti, kao i dokumentovanosti varijabli podataka⁵.

Takođe, ovim izveštajem je objašnjena doslednost⁶ podataka, gde su, u cilju pružanja jasnije slike korisnicima, korišćeni dodatni obračuni kao i posebne tabele iz kojih su kasnije izvedeni konačni podaci (konačne tabele).

Relevantnost ovih podataka će se ažurirati u budućnosti u skladu sa dostupnim preciznim podacima.

¹ Izmene i usklađivanje standarda o glavnim definicijama koje su preporučene za popis su vršene tokom '90- godina a posebno 2000.

² Divizija Ujedinjenih Nacija za statistike

³ Kancelarija za statistike Evropske Unije

⁴ Uredba Evropskog Parlamenta i Saveta o Evropskoj statistici o stanovništvu

⁵ Metode za statistike koje podrazumevaju popunjavanje podataka. Ovo su moguće vrednosti na osnovu drugih informacija na raspolaganju

⁶ Odnosi se na verodostojnost pouzdanih podataka kombinovanih na različite i za različite namene

Referentni period

Procena, Stanovništvo Kosova 2011, se u osnovi odnosi na poslednji popis stanovništva koji je sproveden tokom aprila 2011. godine kao i na demografske promene koje su se dogodile nakon popisa stanovništva do 31. decembra 2011. godine.

Osnova za procenu stanovništva

Za pripremu ove procene, ASK je koristila metode koje su upotrebljene za procenu stanovništva koju su izvršile institucije za statistiku svake godine koristeći razne izvore.

Na osnovu Zakona o zvaničnim statistikama Republike Kosova (Zakon br. 04/L-036) član 29. tačka 2, ASK ima pravo da uskladi dobijene podatke od administrativnih izvora na način da ih usaglasi sa definicijama i klasifikacijama statističkih registra koje ona poseduje.

Takođe, prema predlogu Uredbe Evropskog Parlamenta za statistike i demografiju (*Regulation of the European Parliament and of the Council on European statistics on demography*) član 7: podaci za procenu se trebaju zasnivati na izvorima podataka, odabranih od strane država, koji su u skladu sa državnim zakonima i praksom. Naučno zasnovana i statističkim metodama dokumentovana procena se koristi kada je to neophodno.

Metodološki pregled

Kao osnova podataka (polazna tačka) uzet je Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. Kada su u pitanju opštine koje nisu bile deo popisa stanovništva (2011), ASK je vršila procenu broja stanovništva na osnovu raznih izvora. U daljem tekstu data su detaljna objašnjenja kako bi korisnik mogao da proceni ove izvore.

Za opštine: Leposavić, Zvečan, Zubin Potok kao i severni deo Mitrovice kao glavna osnova za procenu je uzeto Ažuriranje iz 2008-2009⁷.

Na procenu rezidentnog stanovništva na nacionalnom nivou utiču faktori kao što su: natalitet, mortalitet i međunarodna migracija (NMMM).

Procena stanovništva = osnovno stanovništvo + natalitet – mortalitet ± međunarodna migracija.

Na opštinskom nivou na rezidentno stanovništvo utiče dodatni faktor promene stanovništva: unutrašnja migracija (NMM_nM).

⁷ U dole navedenom tekstu, koristiće se kraći naziv: Ažuriranje 2009

Procena stanovništva = osnovno stanovništvo + natalitet – mortalitet ± spoljna/unutrašnja migracija.

Podaci koji su procenjeni kao **konačni** o broju stanovnika na opštinskom nivou su izračunate prema dole navedenim procedurama:

$$P_n = P_0 + (N-M)+(I-E)$$

P_n broj stanovnika izračunat za datu godinu

P₀ –Stanovništvo godine popisa, P0-31 mart 2011

N –broj živih novorođenčadi (Natalitet), 01 april-31 decembar 2011

M –broj mrtvih (Mortalitet), 01 april-31 decembar 2011

I - imigriranje, 01 april-31 decembar 2011

E –emigriranje, 01 april-31 decembar 2011

Izvori podataka

Za procenu stanovništva korišćeni su razni statistički izvori kao što su: baze podataka o popisima stanovništva, ažurirane baze podataka, baze podataka raznih registara, ostali administrativni izvori, ankete, izveštaji i ostala istraživanja.

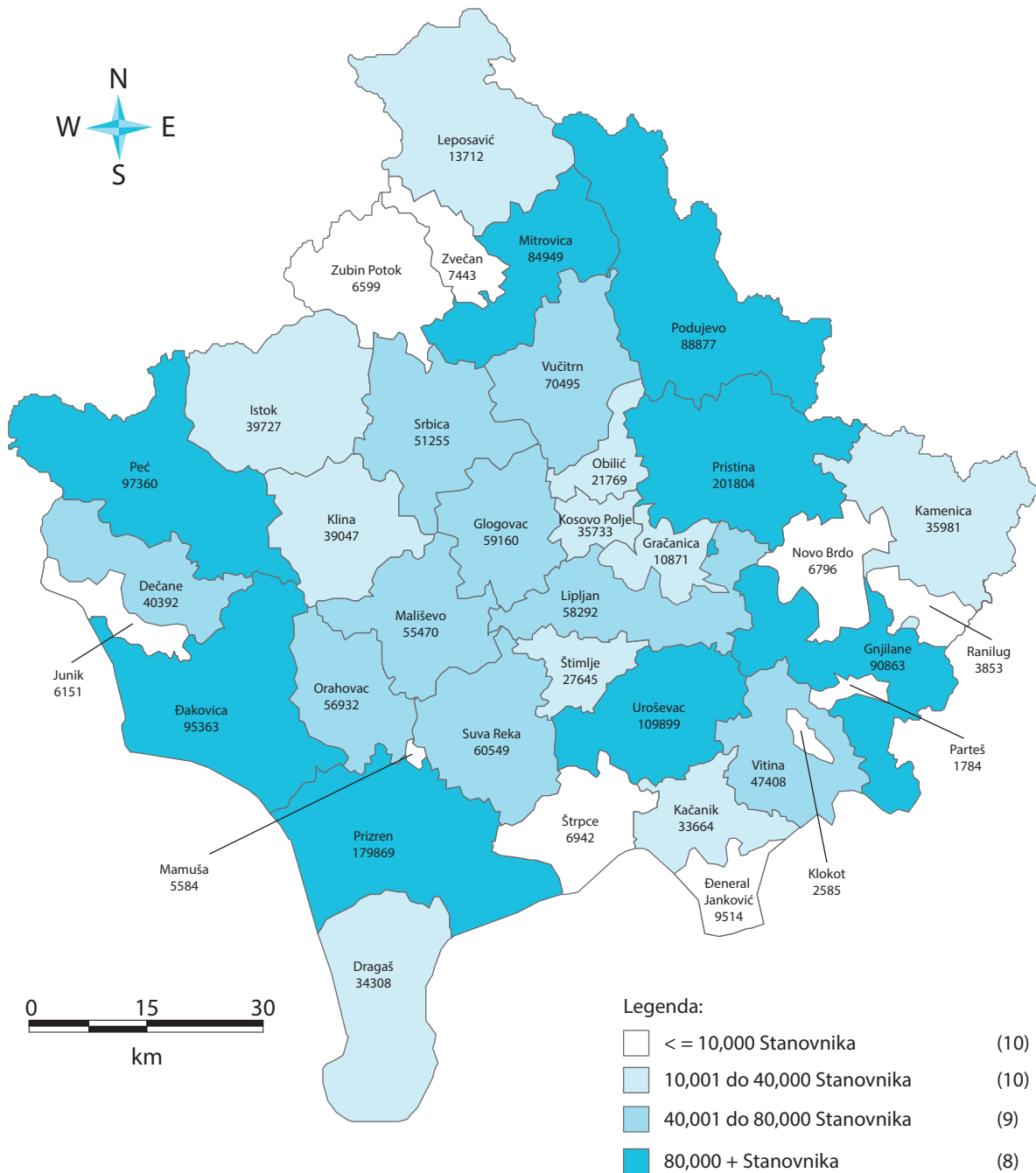
Ovi podaci su analizirani u skladu sa statističkim metodama i služe kao značajni instrumenti i statistički podaci koji se koriste za procenu broja stanovnika kako na nivou zemlje tako i na opštinskom nivou.

Kao referentna osnova u ovoj proceni su korišćeni sledeći izvori:

- Podaci o popisu stanovništva: izvor informacije, popis 2011, ASK
- Podaci od ažuriranja 2009: izvor informacije ASK (2008-2009).
- Podaci iz procena stanovništva 1991: izvor informacije, procena iz EFJ
- Podaci iz popisa stanovništva: izvor informacije popis iz godine 1948-2011
- Podaci iz anketa: odnose se na istraživanja ASK-a i ostalih institucija
- Podaci iz DSP-a: odnose se na vitalne podatke iz Departmana za statistiku stanovništva Kosova ASK.
- Podaci iz DSS-a: odnose se na podatke iz anketa Socijalnog departmana ASK.
- Podaci iz ministarstava: izvor informacija, baze podataka odgovarajućih ministarstava
- Administrativni registri: izvor informacija, registri odgovarajućih institucija
- Podaci iz opština: izvor informacija, internet stranice i ostali službeni podaci opština
- Podaci iz OEBS-a: izvor informacije se odnosi na podatke odgovarajućih opština
- Podaci iz UNHCR-a: se odnose na poslednje podatke iz baze statistika iz ove organizacije
- Evropski centar za Pitanja manjina, regionalna kancelarija na Kosovu⁸: izvor, Podaci iz odgovarajućih opština
- Podaci iz Srbije: izvor informacije, zvanična internet stranica za statistiku <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/>
- Ostali podaci: koji se odnose na razne publikacije organizacija, institucija ili određenih grupa

⁸ European Centre for Minority Issues Regional Office – ECMI Kosovo

Procena 2011 - Broj stanovnika prema opštinama Kosova

POGLAVLJE 1

Popis stanovništva 2011

Popis stanovništva koji je sproveden u aprilu 2011. je obavljen u skladu sa standardima i međunarodnim preporukama o popisu UNSD⁹ kao i EUROSTAT¹⁰. Prema domaćim i međunarodnim institucijama proces je ocenjen kao pozitivan i konačni podaci su zvanični.¹¹

Proces popisa stanovništva takoreći tokom svih faza do objavljivanja finalnih rezultata je potpomognut i nadgledan od strane međunarodnih institucija za statistiku. ASK je objavila i dodatne informacije za korisnike informacija o napretku i kvlitetu ovih podataka koje su sažete u dva posebna izveštaja: Izveštaj o kvalitetu podataka i Izveštaj o postpopisnoj anketi.

Prema podacima o popisu stanovništva koji je sproveden u aprilu 2011, Kosovo ima svega 1.739.825 stalih stanovnika, isključujući opštine: Leposavić, Zubin Potok, Zvečan i severni deo Mitrovice.

Ažuriranje 2009

U analizama i demografskim trendovima, ispostavilo se da su podaci proistekli iz ažuriranja 2009. u skladu sa podacima koji su proistekli iz popisa stanovništva 2011. Dakle, do sledećeg ažuriranja, podaci iz ažuriranja 2009. su uzeti kao glavni izvor za procenu broja stanovništva, porodičnih domaćinstava i nekih drugih pokazatelja u opštinama koje nisu učestvovale u popisu (april 2011).

Vremenski period

U okviru priprema za opšti popis stanovništva kao i ostalih aktivnosti, ASK je krajem 2008. godine izvršila ažurniranje oko 1.000 popisnih oblasti (PO) od ukupno 4.650. ASK je krajem 2009. godine ažurirala ostale popisne oblasti radi odgovarajućih priprema i drugih potreba vezanih za popis.

Pokrivenost

Projekat ažuriranja 2009. godine je sproveden na celoj teritoriji Kosova. Nije bilo nikakvog odbijanja uključujući i najniži nivo kao što je popisna oblast (PO). Sve opštine i zajednice koje žive na Kosovu su bile uključene u ovom projektu.

Cilj projekta

Važnost ovog projekta je krucijalna za uspešan popis zbog velikog nedostatka statističkih podataka odgovarajućih institucija i opština dugo vremena nakon što je sproveden poslednji službeni popis 1981.

⁹ Divizija Ujedinjenih Nacija za statistike

¹⁰ Kancelarija za statistiku Evropske unije

Takođe, velike demografske promene kao i mnogi pokreti stanovništva koji su se desili nakon 1999. godine kako unutar tako i van Kosova su bile potrebne i bilo je gotovo nemoguće organizovati uspešan popis bez solidne osnove za neke pokazatelje.

Ažuriranje 2009. godine je omogućilo da se predstave približni podaci za: broj porodičnih domaćinstava i lica, etnička pripadnost a kasnije su ovipodaci korišćeni kao osnova za:

- Podelu popisnih oblasti (PO),
- Angažovanje potrebnog broja popisivača na nivou naselja i opštine,
- Broj kontrolora
- Broj nadzornika
- Broj trenera
- Raspodelu- količina materijala za popis na nivou PO, naselja i opštine kao što su: obrasci, vodiči, mape itd.
- Način organizacije i raspodele kampanje za podizanje svesti građana kao i
- Podelu centara za obuku prema jeziku zajednice.

Istovremeno, ovo ažuriranje je imalo za cilj da bude snažan instrument za nadgledanje mogućih promena u procesu popisa stanovništva unutar određene oblasti (učešća ili neučešća u opštem popisu stanovništva).

Tako je ASK pri kraju 2009. godine imala jednu solidnu bazu i bila je spremna u pravo vreme za moguće izazove koji mogu nastati tokom procesa popisa.

Organizacija i angažman ljudstva u ovom projektu su ista kao u shemi upotrebljenoj tokom popisa stanovništva 2011. godine.

Metodologija za sakupljanje podataka

Prikupljanje podataka iz ažuriranja 2009. godine je vršeno posetama porodičnim domaćinstvima, od vrata do vrata gde su podaci uzeti preko upitnika i upustva koji su sastavljeni od strane ASK. U slučaju da jedno porodično domaćinstvo nije kontaktirano direktno, podaci su uzeti od drugih rođaka.

Tokom registracije upotrebljene su ažurirane mape u oblicima u kojima su kasnije korišćene tokom opšteg popisa stanovništva kao i priručnici. Takođe, u ovim obrascima je registrovano (nabrojano) samo rezidentno stanovništvo.

POGLAVLJE 1

Projekat ažuriranja 2009. godine je sproveden od strane ekonomskih operatera (takođe je bilo i konsultanata iz drugih zemalja), dok su menadžer projekta, glavni nadzornici i treneri bili iz ASK. Popisivači i nadzornici su bili izabrani iz naselja kao i zajednica koja živi u tim oblastima.

Podaci su kontrolisani, ubačeni u bazi podataka, analizirani tokom 2009. godine kada su i objavljeni potrebni podaci koji su upotrebljeni za potrebe ASK, opština kao i međunarodnih organizacija koje su nadgledale proces popisa stanovništva.

Kvalitet ažuriranja podataka 2009

Stanovništvo

Ako uporedimo podatke iz ažuriranja 2009. sa konačnim podacima koji su proistekli iz opšteg popisa stanovništva 2011. možemo primetiti visoku saglasnost u smislu zajedničkih statističkih pokazatelja. U nekim slučajevima (podaci na nivou opština) su bili tako približni da je bilo teško napraviti razliku imajući u vidu različite vremenske periode (referentni datum) kada su ovi projekti realizovani.

Iz popisa stanovništva (2011) se vidi da opšti broj registrovanih stanovnika na Kosovu 1.739.825 bez gorenavedenih opština na Kosovu koje nisu učestvovala u popisu stanovništva.

Prema ažuriranju 2009. godine opšti broj registrovanih stanovnika na Kosovu je 1.766.768 bez opština gorenavedenih opština koje nisu učestvovala u popisu stanovništva.

Razlika na nivou zemlje je bila samo 1.55% više registrovanih stanovnika registrovanih sa ažuriranjem 2009. godine.

Ako bi se uzeli u obzir nalazi ASK koji su utvrđeni tokom 2009. godine u procesu nadgledanja, kada je prijavljeno da je u nekim zonama bilo prekoračenog popisa približnih procenata od 1-2% onda su podaci u potpunom skladu među sobom. U statističkom smislu ova razlika je potpuno prihvatljiva kada se uzme u obzir faktor vremena.

U većini opština, podaci iz ažuriranja 2009. odgovaraju podacima iz popisa 2011. godine po glavnim pokazateljima (porodična domaćinstva, stanovništvo i stanovi).

U tabeli ispod, uzete su dve velike opštine, dve srednje opštine (po broju stanovnika) da bi se uočile razlike iz podataka ažuriranja 2009. i popisa stanovništva 2011.

Uzet je u obzir faktor prirodne promene broja stanovništva (prirodni priraštaj stanovništva) dok mehanički faktori (*kretanje stanovništva-odlazak-dolazak*) nisu prikazani u tabeli ispod.

Tabela 1, Upoređivanje podataka između: ažuriranje 2009. i popisa stanovništva 2011.

Opštine	Broj stanovnika prema ažuriranju 2009 godine	Prirodni priraštaj 2009-2011 ¹¹	Ažuriranje plus prirodni priraštaj	Popis stanovništva 2011	Razlika u apsolutnom broju	Razlika između popisa i ažuriranja u %
Štimlje	26.497	731	27.228	27.324	96	0,35
Priština	186.651	4.877	191.528	198.897	7.369	3,7
Peć	94.689	2.144	96.833	96.450	-383	-0,4
Kamenica	32.720	595	33.315	33.409	94	0,28
Svega	340.557	8.347	348.904	356.080	7.176	2,02

Rezultati su pokazali da su u potpunom skladu sa brojem stanovnika osim u Prištinu. Izražena razlika u Prištinu kao glavnom gradu Kosova je kao rezultat imigracije (dolaska) iz ostalih krajeva ili opština koji su se doselili u ovoj opštini tokom perioda 2009-2011. godine.

Ažuriranje 2009. godine je takođe pokazalo da su podaci o broju stanovnika približni straživanjima koje je ranije sprovedla ASK.

Tabela 2, Broj stanovnika prema anketi o radnoj snazi sprovedenoj od strane DSS pri ASK

Godine	Broj stanovnika
2001	1.876.586
2002	1.704.362
2003	1.771.410
2004	1.689.657
2005	1.734.231
2006	1.766.868

Porodična domaćinstva

Ako uporedimo podatke iz ažuriranja 2009. sa podacima popisa iz aprila 2011. postoji mala razlika kada je u pitanju prosečan broj članova jednog porodičnog. Dok ažuriranje 2009. godine pokazuje da je prosečan broj članova jednog porodičnog domaćinstva na nivou zemlje bio oko 6.3 stanovnika, prema popisu stanovnika 2011. godine prosečan broj članova jednog porodičnog domaćinstva je bio 5.9 stanovnika.

¹¹ Za period decembar 2009- 31. mart 2011.

POGLAVLJE 1

Ove promene su rezultat podele porodičnih domaćinstava u manjim jedinicama unutar porodice tokom perioda 2009-2011. Uzimajući u obzir vreme sprovođenja ovog procesa u različitim vremenskim periodima u statističkom smislu ove promene prosečnog broja članova porodičnih domaćinstava su potpuno prihvatljive.

Zaključci

Na osnovu predstavljenih podataka (*ažuriranje 2009*) koji su stvarni i koji su vrlo približni sa podacima koji su proizišli iz popisa stanovništva 2011. kao i sa podacima iz ostalih izvora, ASK će upotrebiti podatke iz ažuriranja 2009. godine kao zvanične podatke o proceni za opštine: Leposavić, Zubin Potok, Zvečan i severni deo Mitrovice do njihovog ponovnog ažuriranja.

POGLAVLJE 2

Procena za opštine: Leposavić, Zubin Potok, Zvečan i severni deo Mitrovice

Napomena: Zbog toga što severni deo Mitrovice ranije (*pre 2012 godine*) nije bio administrativna zona koja je odvojena od ostalog dela Mitrovice, u doleavedenoj analizi nije moguće vršiti poređenja sa pređašnjim izvorima, dok su za opštine: Leposavić, Zvečan i Zubin Potok korišćeni podaci iz različitih izvora.

Porodična domaćinstva

Prema podacima iz ažurniranja 2009. ukupan broj porodičnih domaćinstava četiri gorenavedenih opština Kosova je bio 11.122 porodičnih domaćinstava.

U tabeli ispod su prikazani podaci iz ažurniranja 2009. o: broju porodičnih domaćinstava, prosečnom broju članaova domaćinstva koja su podeljena u dve etničke grupe¹²: 1 albanska i 2 srpska i ostali. Podaci su izraženi apsolutnim i relativnim brojevima.

Tabela 3, Broj porodičnih domaćinstava prema etničkoj pripadnosti/prosek članova jednog porodičnog domaćinstva

Opštine	Broj porodičnih domaćinstava			Procenat (%)	
	Svega	Albanaca	Srba i ostalih	Albanaca	Srba i ostalih
Leposavić	4.193	58	4.135	0,52	37,18
	100	1,38	98,62		
Zubin Potok	1.698	154	1.544	1,38	13,88
	100	9,07	90,93		
Zvečan	1.838	40	1.798	0,36	16,17
	100	1,38	98,62		
Severna Mitrovica	3.393	191	3.202	1,72	28,79
	100	5,63	94,37		
Svega/prosek	11.122	443	10.679	3,98	96,02

Prema podacima iz ažurniranja 2009. Albanci su činili 3.98% ili svega 443 porodičnih domaćinstava. Srbi i ostali su činili 96.02% porodičnih domaćinstava ili 10.679 porodičnih domaćinstava.

Veličina porodičnog domaćinstva u poređenju sa dva procesa je imala razliku od 0.3 lica.

¹² Podela u manjim etničkim grupama u ovoj fazi može imati nedostatke dok istovremeno ove zajednice prema nekim izvorima podataka čine 98% stanovništva ove oblasti.

Tabela 4, Veličina porodičnih domaćinstava prema ažuriranju 2009. i popisu stanovništva iz 2011. godine

Etnička pripadnost	Veličina porodičnog domaćinstva		
	Ažuriranje 2009	Popis stanovništva 2011	Razlika
Albanci	6,3	5,9	-0,4
Srbi	3,5	3,7	0,2

U tabeli ispod su prikazana dva izvora podataka o prosečnom broju članova jednog domaćinstva u nekim opštinama na Kosovu samo za srpsku zajednicu.

Tabela 5, prosečan broj članova u jednom porodičnom domaćinstvu: ažuriranje 2009/popis 2011

Opštine	Ažuriranje 2009	Popis stanovništva 2011
Gračanica	4,1	4,3
Ranilug	4,1	4,2
Parteš	4,3	4,3
Klokot	4,1	4,1
Kamenica	3,5	3,8
Kosovo Polje	3,5	3,9
Obilić	3,9	4,2
Novo Brdo	4,1	3,8
Vučitrn	4,7	4,2

Iako su ove dve aktivnosti sprovedene odvojeno i u raznim vremenskim periodima, prikazani podaci jasno pokazuju da postoji izražena statistička približnost između dva izvora.

Zbog toga što su podaci iz ažuriranja 2009. u skladu sa podacima o prosečnom broju članova jednog srpskog porodičnog domaćinstva iz popisa 2011, oni će se smatrati zvaničnim za ovaj deo Kosova.

POGLAVLJE 2

Stanovništvo

Kao što je poznato, gorenavedene opštine nisu učestvovala u popisu koji je sproveden aprila 2011. godine, pa su zbog toga podaci o broju stanovnika u ovoj oblasti koji potiču iz raznih izvora a koji su korišćeni u ovom izveštaju su **procena**.

Prema podacima iz ažuriranja 2009. stanovništvo gorenavedenih opština Kosova je svega 40.196 stanovnika.

Tabela 6, Broj stanovnika po etničkoj pripadnosti prema ažuriranju 2009.

Opštine	Stanovništvo			Učešće stanovnika prema etničkoj pripadnosti	
	Svega	Albanaca	Srba i ostalih	Albanaca	Srba i ostalih
Leposavić	13.773	323	13.450	0,8	33,46
	100	2,35	97,65		
Zubin Potok	6.616	995	5.621	2,48	13,98
	100	15,04	84,96		
Zvečan	7.481	386	7.095	0,96	17,65
	100	5,16	94,84		
Severna Mitrovica	12.326	867	11.459	2,16	28,51
	100	7,03	92,97		
Svega/prosek	40.196	2.571	37.625	6,4	93,6

Etnička pripadnost je podeljena u dve grupe na sledeći način: albansko stanovništvo u ove tri opštine čini 6,40% ili 2.571 stanovnika dok srpsko stanovništvo sa ostalima čini oko 93,60% ili 37.625 stanovnika.

Kvalitet podataka

Treba napomenuti da su skoro svi podaci o broju stanovnika albanske zajednice (*Leposavić, Zubin Potok i Zvečan, bez severnog dela Mitrovice*) skoro potpuno identični sa podacima iz ažuriranja 2009. uprkos tome što su ovi podaci uzeti u različitim vremenskim periodima i iz različitih izvora.

Prema podacima ažuriranja 2009, opšti broj stanovnika albanske zajednice u ovim opštinama je svega 1.704 stanovnika, dok je prema dotičnim opštinama i OEBS¹³ svega 1.700 stanovnika. Razlika je svega 4 stanovnika, kada se ovoj činjenici doda i vremenski faktor, možemo reći da podaci predstavljaju isti broj za albansku zajednicu u ovom delu.

U izvorima OEBS, nema apsolutnih podataka za severni deo Mitrovice dok su relativni podaci u ovom delu takođe vrlo približni sa podacima ažuriranja 2009.

Tabela 7, Podaci o broju albanskog stanovništva po izvorima

Opština	Ažuriranje 2009	Dotična opština i OEBS ¹⁴
	Albanci	
Leposavić	323	350
Zubin Potok	995	1.000
Zvečan	386	350
Severna Mitrovica	7,03%	7,10%

Pošto su podaci za albansku zajednicu koji su proistekli iz ažuriranja 2009. dati kao reprezentativni, oni će biti zvanični podaci za ovaj deo Kosova.

Podaci za srpsku zajednicu koji su proistekli iz različitih izvora su pokazali da broj srpskih stanovnika ima jednu izraženu razliku sa podacima koji su proistekli iz ažuriranja 2009. godine.

Treba napomenuti, uprkos tome što su glavni izvori bile dotične opštine (opštinski službenici), predstavljeni podaci od strane raznih institucija, uključujući i one međunarodne, imaju velike razlike u broju stanovnika srpske zajednice u ovim opštinama iako je referentna godina bila ista.

Poređenje podataka

U tabeli ispod prikazani su podaci iz: ažuriranja 2009, za opštine Leposavić i Zvečan kao i podaci OEBS. Kao što je navedeno iznad, izvor podataka OEBS-u i mnogim drugim međunarodnim organizacijama bile su administracije ovih opština.

¹⁴ PROFILI OPŠTINA novembar. 2011, OENS, Misija na Kosovu – Izvor je zasnovan na administracijama ovih opština

POGLAVLJE 2

Tabela 8, Poređenje podataka prema izvorima

Opštine	Procena stanovništva, ¹⁵ 1991	Opština: Leposavić, Zvečan ¹⁶ , 2010	Ažuriranje 2009	OEBS ¹⁷ 2010	Ažuriranje 2009	OEBS	Ažuriranje 2009	OEBS
	Ukupno				Albanci		Srbi i drugi	
Leposavić	16.395	14.262	13.773	18.890	323	350	13.450	18.540
Z.Potok	8.479	—	6.616	14.900	995	1.000	5.621	13.900
Zvečan	10.030	17.000	7.481	16.650	386	350	7.095	16.300
Severna Mitrovica	—	—	12.326	29.460	867	4.900	11.459	24.560
Ukupno	34.904	31.262	40.196	79.900	2.571	6.600	37.625	73.300

Podaci sa zvanične internet stranice opštine Leposavić su slični podacima iz ažuriranja 2009. Podatke za opštinu Zvečan nisu bili dostupni u zvaničnim dokumentima/na internet stranici ove opštine.

Takođe, prema Evropskom centru za pitanja manjina, Regionalna kancelarija na Kosovu (*ECMI Kosovo*), koja koristi lokalne kancelarije zajednica kao izvor svojih procenjenih podataka, koji se radi kontrole upoređuju sa profilima opština izrađenim od strane OEBS-a, i civilno društvo podaci za jedan deo ove oblasti su prikazani u tabeli ispod.

Tabela 9, Podaci za opštinu Leposavić¹⁸

Približan broj pripadnika zajednica								
Godina	Albanci	Srbi	Romi	Aškalije	Egipćani	Bošnjaci	Turci	ostali
2010	400	15.500	150			450		

Tabela 10, Podaci za opštinu Zubin Potok¹⁹

Procenat stanovništva								
Godina	Albanci	Srbi	Romi	Aškalije	Egipćani	Bošnjaci	Turci	ostali
1991*	46,40%	52,60%		-		-	-	1,00%
2008	11,6	89,4		-		-	-	-
2009 *	5,4%	93,9%						manje od 1%

¹⁵ Procena ESJ: popis '91 stanovništvo, mesečnik, br.9 Beograd 1995 (za albance je procena dok su se srbi popisivali)

¹⁶ <http://www.leposavic.org/Opste-Informacije/> html: <http://www.opstinazvecan.rs/index>.

¹⁷ PROFILI OPŠTINA novembar. 2011, OENS, Misija na Kosovu – Izvor je zasnovan na administracijama ovih opština

¹⁸ <http://www.ecmikosovo.org/>

¹⁹ isto

Tabela 11, Podaci za opštinu Zvečan²⁰

Procenat stanovništva								
Godina	Albanci	Srbi	Romi	Aškalijske	Egipćani	Bošnjaci	Turci	ostali
1991*	16,20%	79,10%		0,10%		0,80%	0,20%	3,60%
2008	4,50%	95%	0,10%	0,10%		0,30%		
2010	5,80%	94%	0,10%	0,10%				

Zbog neučešća ovog dela u popisu stanovništva koji je sproveden aprila 2011. godine, na osnovu analiza, demografskih činjenica i trendova kretanja stanovništva, može se zaključiti da su podaci za srpsku zajednicu procenjeni od strane zvaničnika opština: Leposavić, Zubin Potok, Zvečan i severni deo Mitrovice, reprezentativni.

Ove procene opština su do sada koristile razne institucije uključujući i one međunarodne.

Povodom razlika o broju stanovnika srpska zajednica, na osnovu izvora, činjenica i demografskih trendova ispod je prikazana analiza sa fokusom na srpsku zajednicu.

Demografski podaci

Statistički podaci ukazuju na to da srpska zajednica poslednjih decenija ima tendenciju smanjenja broja stanovnika zbog niskog prirodnog priraštaja stanovništva kao i mehaničkih kretanja stanovništva.

Tabela 12, Prirodni priraštaj kod srpske zajednice na Kosovu za period od 1986-1996²¹

Godine	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Prirodni priraštaj	2.051	2.069	1.846	1.588	2.021	2.044	1.620	1.632	1.610	855	959

Ovakav trend opadanja broja srpske zajednice može se primetiti i u drugim oblastima gde živi srpska zajednica kako na Kosovu tako i u inostranstvu.

²⁰ Isto

²¹ Stanovništvo, porodična domaćinstva prema naseljima i teritorijalno uređenje Kosova do 2008, godine, Priština ESK

POGLAVLJE 2

Tabela 13, Prirodni priraštaj stanovništva u Srbiji²²

Godine	Živa novorođenčad	Živa novorođenčad na 1000 stanovnika	Broj umrlih	Broj umrlih na 1000 stanovnika	Prirodni priraštaj	Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika
1999	72.222	9,6	101.444	13,5	-29.222	-3,9
2000	73.764	9,8	104.042	13,8	-30.278	-4,0
2001	78.435	10,5	99.008	13,2	-20.573	-2,7
2002	78.101	10,4	102.785	13,7	-24.684	-3,3
2003	79.025	10,6	103.946	13,9	-24.921	-3,3
2004	78.186	10,5	104.320	14,0	-26.134	-3,5
2005	72.180	9,7	106.771	14,3	-34.591	-4,6
2006	70.997	9,6	102.884	13,9	-31.887	-4,3
2007	68.102	9,2	102.805	13,9	-34.703	-4,7
2008	69.083	9,4	102.711	14,0	-33.628	-4,6
2009	70.299	9,6	104.000	14,2	-33.701	-4,6
2010	68.304	9,4	103.211	14,2	-34.907	-4,8
2011	65.598	9,0	102.935	14,2	-37.337	-5,2

Podaci o popisu stanovništva / 1948-1991

Podaci za srpsku zajednicu ukazuju na visoko učešće u opštem broju stanovništva Kosova koje je 50-ih godina bilo 24.1% na nivou zemlje. Od tada, srpska zajednica na Kosovu se neprekidno smanjuje.

Tabela 14, podaci o popisu stanovništva 1948-1991 za srpsku zajednicu na Kosovu²³

Podaci:	1948	1953	1961	1971	1981	1991
Srpska zajednica	176.718	189.869	227.016	228.264	209.497	194.190
% na nivou Kosova	24,1	23,3	23,5	18,4	13,2	9,9

Podaci za period 1981-1991. prikazuju da je srpska zajednica u ovim opštinama (*Leposavić, Zubin Potok i Zvečan*) imala smanjenje od -7.0% ili svega -2.116 stanovnika dok je albanska zajednica imala porast od 84.3% ili 2.271 stanovnika kao i ostale zajednice koje su imale porast od 3.0% ili 52 stanovnika.

²² Izvor: Priručnici o popisu stanovništva 1948-1991

²³ Popis 1981: Stanovništvo prema etničkoj pripadnosti i naselja na SAP Kosovo. Završni rezultati prve faze, mesečnik 33, juni 1984 Priština

Tabela 15, Broj stanovnika prema etničkoj pripadnosti 1981-1991. kao i porast/smanjenje broja stanovnika

Godine	Svega	Albanci	Srbi	Ostali
		Broj stanovništva		
1981 ²⁴	34.697	2.693	30.288	1.716
1991 ²⁵	34.904	4.964	28.172	1.768
Porast / smanjenje u %	0,6	84,3	(7,0)	3,0

Tabela 16, Broj stanovnika prema popisu 1948-1991. (za period 1981-1991. prema etničkoj pripadnosti)

Godina	Leposavić				Zvečan				Zubin Potok				Svega zajednica			Ukupno u ovim opštinama
	Svega	Albanaca	Srba	Ostali	Ukupno	Albanaca	Srba	Ostali	Ukupno	Albanaca	Srba	Ostali	Albanaca	Srba	Ostali	
		Broj stanovnika				Broj stanovnika				Broj stanovnika						
'48	14.851				6.417				9.502							30.770
'53	16.911				7.890				10.403							35.204
'61	18.910				9.166				10.642							38.718
'71	18.044				1.095				9.516							37.655
'81	16.906	858	14.977	1.071	9.710	1.044	8.115	551	8.081	791	7.196	94	2.693	30.288	1.716	34.697
'91	16.395	951	14.299	1.145	10.030	1.934	7.591	505	8.479	2.079	6.282	118	4.964	28.172	1.768	34.904

Raseljenje stanovništva

Zbog okolnosti (rat 1998-1999) bilo je kretanja stanovništva u ovoj oblasti, jedan deo albanske zajednice se preselio u drugim delovima unutar Kosova (*van ovih opština*) dok se deo srpske zajednice doselio u ovim opštinama.

Kako je gore navedeno, na osnovu podataka dobijenih iz svih izvora i na osnovu ažuriranja 2009, broj albanskog stanovništva u ove tri opštine (ne uključujući severni deo Mitrovice) bio je 1.704 stanovnika.

²⁴ Popis 1981: Stanovništvo prema etničkoj pripadnosti i naselja na SAP Kosovo. Završni rezultati prve faze, mesečnik 33, juni 1984 Priština

²⁵ Popis 1991, Izvor: Savezni zavod za statistiku Beograd, mesečnik br 17/97 Beograd/Procena za Kosovo i Metohiju, podaci po naseljima i opštinama

POGLAVLJE 2

Prema poslednjim podacima iz septembra 2012. od UNHCR²⁶, broj lica iz albanske zajednice koji su se raselili uglavnom u južnom delu Mitrovice, a poreklom su iz severnog dela Mitrovice, Zvečana, Leposavića i Zubin Potoka, je bio svega 7.260 raseljenih lica.

Takođe, jedan deo srpske zajednice poreklom iz ostalih naselja/opština Kosova se doselio u ovim opštinama: Leposavić, Zubin Potok, Zvečan uključujući i severni deo Mitrovice, njihov broj je bio oko 6.950 raseljenih lica.

U tabeli ispod, podaci za godine 2001, 2009 i 2011. su izračunati na osnovu proseka kretanja stanovništva tokom godina 1981-1991.

Tabela 17, Podaci sa popisa stanovništva i računanje

Godina	Leposavić				Zvečan				Zubin Potok				Svega
	Svega	Albanaca	Srba	Ostali	Svega	Albanaca	Srba	Ostali	Svega	Albanaca	Srba	Ostali	
1981	16.906	858	14.977	1.071	9.710	1.044	8.115	551	8.081	791	7.196	94	34.697
1991	16.395	951	14.299	1.145	10.030	1.934	7.591	505	8.479	2.079	6.282	118	34.904
2001 ²⁷	15.884	1.044	13.621	1.219	10.350	2.824	7.067	459	8.877	3.367	5.368	142	35.111
UNHCR ²⁸	1.332	(721) ²⁹	1.930	123	(1.198)	(2.438)	1.189	51	(814)	(2.371)	1.557		-680
2009	17.216	323	15.551	1.342	9.152	386	8.256	510	8.063	996	6.925	142	34.431
2011	17.209	340	15.436	1.433	9.020	388	8.177	455	8.059	1.000	6.887	172	34.288

Na osnovu izračunavanja, broj stanovnika u ove tri opštine je 34.288, dok su na osnovu ažuriranja 2009. ove opštine imale ukupno 27.870 stanovnika.

Ako bi se uzeli u obzir ostali faktori kao: pad prirodnog priraštaja kod svih zajednica počevši od '90-ih godina kao i iseljavanje građana zbog raznih razloga u drugim zemljama van Kosova, broj građana ovih opština bi bio bliži evidentiranom broju građana tokom ažuriranja 2009³⁰.

Dok se podaci dobijeni ažuriranjem 2009. ukazali na slaganje sa podacima koji su proizišli iz popisa stanovništva tokom aprila 2011. godine po mnogim pokazateljima kao što su:

²⁶ UNHCR, Office of the Chief of Mission Pristina, Kosovo; STATISTICAL OVERVIEW, Update at end September 2012, strana 4, na osnovu ankete iz 2005/2006 godine.

²⁷ Izračunato prema demografskom trendu 1981-1991

²⁸ UNHCR, Office of the Chief of Mission Pristina, Kosovo; STATISTICAL OVERVIEW, Update at end September 2012, strana 4, na osnovu ankete tokom godine 2005/2006.

²⁹ Podaci o raseljenim licima albanske zajednice su procenjene na osnovu demografskih trendova 1981-1991

³⁰ Za više o tom pitanju vidi izveštaje ASK tokom godina 1991-2011

- Broj stanovnika u 34 opština: ažuriranje 2009–popis 2011 (razlika 1.5%)
- Prosečan broj članova porodičnih domaćinstava u 34 opština: ažuriranje 2009–popis 2011 (razlika 0.4%)
- Prosečan broj članova porodičnih domaćinstava kod srpske zajednice: ažuriranje 2009–popis 2011 (0.2%)
- Broj albanskog stanovništva u opštinama: Leposavić, Zubin Potok i Zvečan: ažuriranje 2009–popis 2011 (razlika 0.2%).

Pošto su porodična domaćinstva korišćena kao izvopri podataka za ažuriranje 2009, a podaci su odgovarali podacima dobijenim u popisu 2011. kao i podacima iz drugih izvora, pošto su ove dve aktivnosti sprovedene tokom vremenskog perioda koji je kraći od dve godine, podaci iz ažuriranja 2009. će biti smatrani zvaničnim podacima o broju stanovništva u ovoj oblasti.

POGLAVLJE 3

Kretanje stanovništva, 1. april – 31. decembar 2011.

Prirodni priraštaj

Vitalni administrativni podaci (živa novorođenčad, smrtnost) imaju visok nivo pouzdanosti koji dostiže takoreći reprezentativni nivo na terenu, osim u slučajevima neprijavlivanja novorođenčad od strane srpske zajednice. Ova zajednica uglavnom izveštava deo smrtnih slučajeva³¹.

Napomena: Za procenu vitalnih podataka o natalitetu i mortalitetu kod srpske zajednice na Kosovu kao izvor su korišćeni prosečni podaci nataliteta i mortaliteta u Srbiji.

Kvalitet podataka

Da bi se procenio kvalitet vitalnih podataka, ASK je uporedila ove podatke sa najnovijim podacima koji su proizašli iz popisa stanovništva 2011.

Pošto je bilo moguće da se u popisu stanovništva dobiju pokazatelji o živim novorođenčadima za vremenski period od šest (6) poslednjih godina kao i o smrtnosti novorođenčadi³² oni su upoređivani sa prikupljenim podacima u administrativnom obliku za ove pokazatelje.

Prikupljeni podaci u administrativnom obliku ukazuju na to da su tokom vremenskog perioda 2006-2010. registrovana živa novorođenčad u 143.864 slučajeve, dok je tokom popisa stanovništva za ovaj vremenski period registrovano 149.735 slučajeva.

Tabela 18 . Upoređivanje dva izvora podataka za živu novorođenčad

Podaci od:	Živa novorođenčad
Registar rođenih (2006-2010)	143.864
Popis stanovništva 2011 (2006-2010)	149.735

Ova promena broja novorođenih između administrativnih podataka i popisa stanovništva iz 2011. godine je posledica činjenice da nisu prijavljeni svi slučajevi novorođenčad, posebno u srpskoj zajednici (registrovani pri matičnim registrima) dok su oni pri popisu stanovništva bili učesnici.

Dok je smrtnost novorođenčadi takoreći skoro potpuno u istoj liniji sa administrativnim podacima koji su dobijeni tokom popisa stanovništva.

³¹ <http://esk.rks-gov.net/publikimet/popullsia> : tokom 2009. srpska zajednica je prijavila svega 113 smrtnih slučajeva, tokom 2010. svega 95 dok je tokom 2011. je prijavljenoukupno 140 smrtnih slučajeva.

³² Upitnik R3 pitanje br. 7: Da li ste rodili živo dete nakon 2005 godine / ako Da, upišite broj žive dece rođenih nakon 2005 kao i pitanje br. 8 da li ste imali živo dete rođeno nakon 2005 godine koje je umrlo mlade od 1 godine / ako da, upišite broj umrle dece

Ova prilično mala razlika je posledica toga što srpska zajednica nije prijavila sve smrtno slučajevne matičnoj službi Kosova (slučajevne umrlih novorođenčadi), dok je učestvovala u popisu stanovništva.

Tabela 19, Upoređivanje dva izvora podataka

Podaci od:	Smrtnost dece
Registar rođenih (2006-2010)	335
Popis stanovništva 2011	329

Na osnovu ovih podataka, možemo zaključiti da slučajevi porođaja i smrtnosti novorođenčadi iz administrativnih podataka kao i onih iz popisa stanovništva pružaju održive i pouzdane statističke podatke.

Podatke o broju smrtnih slučajeva nije bilo moguće uporediti jer nije bilo takvog pitanja u obrascu za popis stanovništva.

U tabeli ispod prikazani su podaci sa brojem stanovnika na opštinskom nivou prema popisu stanovnika 2011. kao i vitalni događaji (*živa novorođenčad i smrtnost*) koji su se desile od datuma 1. aprila do 31. decembra 2011. godine.

POGLAVLJE 3

Tabela 20, Popis stanovništva 2011 / prirodni priraštaj za period 1. april–31. decembar 2011.

Opština	Referentni period				
	Popis stanovništva, 2011	1. april – 31. decembar 2011.			Popis + prirodni priraštaj
		Natalitet	Mortalitet	Prirodni priraštaj	
Dečane	40.019	562	113	449	40.468
Đakovica	94.556	1.327	335	992	95.548
Glogovac	58.531	983	167	816	59.347
Gnjilane	90.178	1.165	335	831	91.009
Dragaš	33.997	583	156	427	34.424
Istok	39.289	541	132	409	39.698
Kačanik	33.409	500	122	378	33.787
Klina	38.496	740	120	620	39.116
Kosovo Polje	34.827	573	123	450	35.277
Kamenica	36.085	349	150	199	36.284
Mitrovica	84.235	1.243	356	887	85.122
Leposavić	13.773	92	130	-38	13.735
Lipljan	57.605	951	164	787	58.392
Novo Brdo	6.729	45	30	15	6.744
Obilić	21.549	315	66	249	21.798
Orahovac	56.208	1.014	151	862	57.070
Peć	96.450	1.351	320	1.031	97.481
Podujevo	88.499	1.251	236	1.015	89.514
Priština	198.897	2.922	605	2.317	201.214
Prizren	177.781	2.640	552	2.087	179.868
Srbica	50.858	848	131	718	51.576
Štimlje	27.324	426	58	369	27.693
Štrpce	6.949	74	46	28	6.977
Suva Reka	59.722	1.165	214	951	60.673
Uroševac	108.610	1.636	361	1.275	109.885
Vitina	46.987	700	161	539	47.526
Vučitrm	69.870	1.033	233	800	70.670
Zubin Potok	6.616	52	58	-6	6.610
Zvečan	7.481	54	76	-23	7.458
Mališevo	54.613	1.149	118	1.031	55.644
Junik	6.084	71	12	59	6.143
Mamuša	5.507	92	10	82	5.589
Elez Han	9.403	145	25	120	9.523
Gračanica	10.675	63	67	-4	10.671
Ranilug	3.866	25	37	-12	3.854
Parteš	1.787	21	23	-2	1.785
Klokot	2.556	17	19	-2	2.554
Svega	1.780.021	26.719	6.014	20.705	1.800.726

Ostalo kretanje stanovništva (migracije)

Emigracija i imigracija³³

Kosovo je usvojilo zakon "O prebivalištu i boravištu"³⁴ (br. 02/L-121) u septembru 2007. godine, ali njegova primena u praksi se nalazi u početnoj fazi i ujedno predstavlja izazov koji nadležni organi trebaju rešiti i sprovesti.

Primena ovog zakona uključujući: građane, vlasnike izdatih objekata, matične kancelarije kao i druge odgovorne institucije će biti od posebne koristi celokupnom kosovskom društvu.

Stvaranje baze podataka o kretanju stanovništva kao i neprekidno praćenje i nadgledanje bi omogućilo institucijama, uglavnom opštinama, da prave planove i odgovarajuće strategije za njihove zajednice na osnovu ovih podataka.

Ovim zakonom, obavezuju se svi građani koji menjaju mesto prebivališta ili adresu boravišta da u roku od 8 (osam) dana dostave nadležnim organima osnovne informacije o porodici kao i druge lične informacije, kao što je predviđeno zakonom (ispunjavanje obrasca za odjavu i prijavu).

Takođe, svi građani koji će biti van Kosova duže od tri meseca, na osnovu ovog zakona, su obavezni da obaveste nadležni organ pre nego što otputuju. Građani koji su se vratili i nameravaju da stalno borave, trebaju u roku od 8 (osam) dana nakon povratka da obaveste nadležni organ o njihovom dolasku. Iako su predviđene zakonske kaznene mere one se u praksi vrlo malo primenjuju.

Zbog toga, u nedostatku ovih podataka o demografskim promenama koje su se dogodile nakon popisa stanovništva (kritični momenat je 31. mart 2011, 24.00 časova), ASK se oslanja na alternativne izvore primenjujući statističke standarde i metode za procenu.

³³ Emigracija – predstavlja odlazak stanovništva iz određenog mesta. Imigracija je dolazak stanovništva u jedno određeno mesto.

³⁴ <http://www.assembly-kosova.org>

Unutrašnja emigracija i imigracija

Kao izvor podataka o kretanju stanovništva unutar Kosova, korišćeni su podaci iz:

- Baze podataka popisa stanovništva
- Ministarstva unutrašnjih poslova
- Ministarstva za povratak
- Ministarstva lokalne uprave
- Opština.

Podaci iz ministarstava ne odražavaju stanje na terenu u vezi sa unutrašnjim kretanjem stanovništva. Opštine su dale važan doprinos u vezi sa unutrašnjim kretanjem stanovništva, kada je ASK zatražila podatke o porodičnim domaćinstvima i licima prema etničkoj pripadnosti koji su pridošli odnosno napustili svoje opštine (unutar Kosova) duže od jedne godine poštujući zakone na snazi.

Samo 1/4 opština je prijavila neke podatke uglavnom o licima koji su se nastanili u njihovim opštinama, dok su samo 10% opština dostavile podatke o licima koja su se odselila.

Rezultati analiza podataka iz gorenavedenih izvor o kretanju stanovništva iz jednog prebivališta/opštine u drugo su ukazali da podaci nadležnih institucija ne predstavljaju stvarno stanje na terenu. Nadležne institucije su pružile vrlo mali broj podataka o unutrašnjim migracijama (ukupno oko 1.400 lica) što ne predstavlja realan broj na osnovu statistike koje poseduje ASK. Zbog toga, ASK je koristila bazu podataka iz popisa 2011. kao glavni izvor unutrašnjih kretanja.

U tabeli ispod podaci predstavljaju broj lica koja su promenila svoje prebivalište/opštinu (unutar tri godina) i nastanila se u drugom boravišnom mestu na Kosovu iz raznih razloga (priključenje porodici, brak), stalno iseljavanje kao i ostali socio-ekonomski razlozi.

Ova baza podataka je pregled kako su se dogodile unutrašnje migracije za period od 1. aprila do 31. marta 2008-2011.

Na osnovu toga, trend kretanja iz godine u godinu je gotovo isti za ove tri godine, te je kao osnova za unutrašnje migracije uzet prosek za ove tri godine, tokom perioda od 9 (devet) meseci. Ova kretanja (1. april-31. decembar 2011) su dodata ukupnom broju navedenih opština.

Tabela 21, Unutrašnja emigracija/imigracija na Kosovu

Opština	Datum kretanja iz prethodnog mesta boravka										
	1. april 2008 - 31. mart 2009.		1. april 2009 - 31. mart 2010.		1. april 2010 - 31. mart 2011.		Ukupno		Stanje unutrašnje migracije (3 godina)	Godišnji prosek	Prosek za 9 meseci
	Došlo	Otišlo	Došlo	Otišlo	Došlo	Otišlo	Došlo	Otišlo			
Dečane	123	151	115	171	143	174	381	496	-115	-38	-29
Đakovica	200	349	293	409	316	346	809	1.104	-295	-98	-74
Glogovac	230	400	240	409	251	387	721	1.195	-474	-158	-119
Gnjilane	331	381	335	453	426	424	1.092	1.258	-166	-55	-41
Dragaš	50	99	40	165	73	202	163	466	-303	-101	-76
Istok	228	117	262	132	227	167	717	416	301	100	75
Kačanik	115	195	129	214	96	267	340	676	-336	-112	-84
Klina	196	229	206	273	269	266	671	767	-96	-32	-24
Kosovo Polje	675	146	922	190	972	247	2.569	582	1.987	662	497
Kamenica	67	419	96	432	106	461	269	1.312	-1.043	-348	-261
Mitrovica	213	320	281	404	342	414	836	1.138	-302	-101	-75
Leposavić	0	9	0	12	0	5	0	26	-26	-9	-7
Lipljan	236	267	294	333	296	360	826	960	-134	-45	-33
Novo Brdo	117	47	151	40	81	22	349	109	240	80	60
Obilić	182	196	183	162	205	226	570	584	-14	-5	-4
Orahovac	121	203	159	326	220	258	500	787	-287	-96	-72
Peć	273	311	325	286	297	331	895	928	-33	-11	-8
Podujevo	132	724	190	938	173	971	495	2.633	-2.138	-713	-534
Priština	2.104	1.015	2.619	1.404	2.544	1.554	7.267	3.973	3.294	1.098	823
Prizren	523	342	671	392	793	415	1.987	1.149	838	279	209
Srbica	172	499	196	548	216	583	584	1.630	-1.046	-349	-262
Štimlje	137	191	152	158	167	171	456	520	-64	-21	-16
Štrpce	22	75	29	38	19	63	70	177	-107	-36	-27
Suva Reka	172	224	209	233	222	361	603	818	-215	-72	-54
Uroševac	506	266	485	395	595	362	1.586	1.023	563	188	141
Vitina	132	180	177	278	161	264	470	722	-252	-84	-63
Vučitrn	229	303	270	408	294	455	793	1.165	-372	-124	-93
Zubin Potok	0	4	0	6	0	3	0	14	-14	-5	-3
Zvečan	0	7	0	8	0	9	0	25	-25	-8	-6
Mališevo	213	281	226	390	197	407	636	1.078	-442	-147	-110
Junik	34	13	43	16	33	22	110	51	59	20	15
Mamuša	0	0	5	0	4	4	9	4	5	2	1
Elez Han	51	46	39	46	53	42	143	135	8	3	2
Gračanica	218	10	259	11	409	18	886	39	847	282	212
Ranilug	4	3	12	4	12	4	28	12	16	5	4
Parteš	3	3	7	6	7	2	17	12	5	2	1
Klokot	19	0	75	6	50	1	144	7	137	46	34
Svega	8.028	8.028	9.695	9.695	10.269	10.269	27.992	27.992	0	0	0

Spoljna emigracija i imigracija

Sledeći podaci su korišćeni kao izvor podataka za spoljnu emigraciju i imigraciju:

- Baza podataka popisa stanovništva
- EUROSTAT
- Ministarstvo unutrašnjih poslova
- Opštine
- Ministarstvo za povratak
- Ministarstvo lokalne uprave.

Spoljna emigracija

Kao što je navedeno iznad, građani koji napuštaju Kosovo ne prijavljuju nijednoj nadležnoj instituciji cilju odlaska, vreme odlaska ili nameru odlaska. Nadležni organi nemaju osnovne podatke o potpunom broju lica koja emigriraju.

Razni izveštaji zemalja koje prihvataju emigrante ukazuju na činjenicu da Kosovci emigriraju uglavnom u zemljama Evropske unije.

Pored EU, jedan manji deo emigranata odlazi u ostadrugimlim kontinentima: Ameriki (posebno SAD i Kanada), Azija (*Afganistan, Irak i ostale zemlje*), Australija (*Australija, Novi Zeland*) i Afrika (*razne zemlje*).

Dok zemlje članice EU prijavljuju podatke o broju Kosovaca koji ulaze u zemljama EU (Evrope) svake godine EUROSTAT-u, za lica koja emigriraju u drugim kontinentima nema podataka iz bilo kakvog dostupnog izvora.

Kao glavni izvor za procenu emigracije Kosovaca u zemljama Evropske unije uzeti su zvanični podaci EUROSTAT-a za period 2009/ 2010, 2010/ 2011 i 2011/2012.

Tabela 22, Broj kosovskih državljana koji su dostavili zahtev za azil u zemljama BE³⁵

Vremenski period													Ukupno
2009/2010	<i>Oktobar</i>	<i>Novembar</i>	<i>Decembar</i>	<i>Januar</i>	<i>Februar</i>	<i>Mart</i>	<i>April</i>	<i>Maj</i>	<i>Juni</i>	<i>Juli</i>	<i>Avgust</i>	<i>Septembar</i>	13.935
	1.570	1.375	1.210	885	1.065	1.270	1.110	945	985	960	1.190	1.370	
2010/2011	<i>Oktobar</i>	<i>Novembar</i>	<i>Decembar</i>	<i>Januar</i>	<i>Februar</i>	<i>Mart</i>	<i>April</i>	<i>Maj</i>	<i>Juni</i>	<i>Juli</i>	<i>Avgust</i>	<i>Septembar</i>	12.085
	1.545	1.610	1.355	1.000	1.000	1.095	1.020	900	615	545	670	730	
2011/2012	<i>Oktobar</i>	<i>Novembar</i>	<i>Decembar</i>	<i>Januar</i>	<i>Februar</i>	<i>Mart</i>	<i>April</i>	<i>Maj</i>	<i>Juni</i>	<i>Juli</i>	<i>Avgust</i>	<i>Septembar</i>	8.700
	695	725	795	670	560	740	505	720	790	815	755	930	

Prema ovim podacima, broj Kosovaca koji su podneli zahtev za azil tokom perioda od 9 (devet) meseci (1. april - 31. decembar 2011) u zemljama EU je ukupno 6.695 lica. Ovaj broj emigranata će se uzeti kao osnova za računanje emigracije i proporcionalno je raspoređen po opštinama u skladu sa brojem stanovnika.

Spoljna imigracija

Odgovarajuće domaće i međunarodne institucije ne obuhvataju sva lica koja imigriraju na Kosovo. Zbog različitih profila³⁶ lica koja su emigrirala na Kosovo, nekoliko institucija su pružile podatke samo za određenu grupu na osnovu metodologija koje su te institucije koristile.

Dobijeni podaci od: ministarstava, opština i drugih lokalnih institucija pokazuju mali broj povratnika, dok podaci UNHCR i IMO pokazuju veći broj povratnika.

U tabeli ispod dat je opšti broj lica koja su se vratila na Kosovo iz svih zemalja. Ova tabela predstavlja broj povratnika (*na dobrovoljan način, nasilan način i potpomognut od strane IOM*) poreklom sa Kosova uključujući: *povratnike iz raznih zemalja, raseljena lica i izbeglice*.

³⁵ EUROSTAT

³⁶ a. Povratnici iz ostalih zemalja, b. Raseljena lica (lica vraćena praćenjem, dobrovoljno, nasilno) c. Lica koja su emigrirala nakon mnogo godina na Kosovu (državljeni i nedržavljeni Kosova) č. Razni brakovi sa državljanima van Kosova d. Lica koja su emigrirala iz različitih razloga: biznis, rad, organizacija itd.

POGLAVLJE 3

Tabela 23, Podaci o broju lica povratnika na Kosovu 2010-2012

Institucije	Povratnici: vraćeni, raseljena i izbeglice		
	2010	2011	2012
12UNHCR ³⁷	8.507	6.152	3.796 ³⁸
IOM ³⁹	2.204	1.789	1.306

Na osnovu toga podatak iz UNHCR-a predstavljaju reprezentativne i pouzdane izvore, ovi podaci su uzeti kao osnova za broj lica koja su imigrirala na Kosovo.

Pošto podaci obuhvataju period od 1 (jedne) godine, prosečan broj lica koja su imigrirala unutar 9 (devet) meseci je oko 4.614.

Stanje spoljne migracije prema ovim podacima na Kosovu, za period od 1. aprila sve do 31. decembra 2011. na nivou zemlje je bilo **-2.081 lica**.

³⁷ UNHCR, Office of the Chief of Mission Pristina, Kosovo, STATISTICAL OVERVIEW, Update at end September 2012

³⁸ Do meseca septembra 2012

³⁹ International Organization for Migration, mission in Kosovo

Tabela 24, Završni podaci procene za 2011. godinu po opštinama

Opština	Podaci o:				Ukupno procenjeno stanovništvo, 31. decembar 2011
	Popis stanovništva 2011	Prirodni priraštaj (01/04-31/12/2011)	Stanje migracije		
			Spoljna (01/04-31/12/2011)	Unutrašnja (01/04-31/12/2011)	
Dečane	40.019	449	-47	-29	40.392
Đakovica	94.556	992	-111	-74	95.363
Glogovac	58.531	816	-68	-119	59.160
Gnjilane	90.178	831	-105	-41	90.863
Dragaš	33.997	427	-40	-76	34.308
Istok	39.289	409	-46	75	39.727
Kačanik	33.409	378	-39	-84	33.664
Klina	38.496	620	-45	-24	39.047
Kosovo Polje	34.827	450	-41	497	35.733
Kamenica	36.085	199	-42	-261	35.981
Mitrovica	84.235	887	-98	-75	84.949
Leposavić	13.773	-38	-16	-7	13.712
Lipljan	57.605	787	-67	-33	58.292
Novo Brdo	6.729	15	-8	60	6.796
Obilić	21.549	249	-25	-4	21.769
Orahovac	56.208	862	-66	-72	56.932
Peć	96.450	1.031	-113	-8	97.360
Podujevo	88.499	1.015	-103	-534	88.877
Priština	198.897	2.317	-233	823	201.804
Prizren	177.781	2.087	-208	209	179.869
Srbica	50.858	718	-59	-262	51.255
Štimlje	27.324	369	-32	-16	27.645
Štrpce	6.949	28	-8	-27	6.942
Suva Reka	59.722	951	-70	-54	60.549
Uroševac	108.610	1.275	-127	141	109.899
Vitina	46.987	539	-55	-63	47.408
Vučitrn	69.870	800	-82	-93	70.495
Zubin Potok	6.616	-6	-8	-3	6.599
Zvečan	7.481	-23	-9	-6	7.443
Mališevo	54.613	1.031	-64	-110	55.470
Junik	6.084	59	-7	15	6.151
Mamuša	5.507	82	-6	1	5.584
Elez Han	9.403	120	-11	2	9.514
Gračanica	10.675	-4	-12	212	10.871
Ranilug	3.866	-12	-5	4	3.853
Parteš	1.787	-2	-2	1	1.784
Klokot	2.556	-2	-3	34	2.585
Ukupno	1.780.021	20.705	-2.081	0	1.798.645

